2026-2027 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI TÜRKÇECİYİZ.COM ORTAOKULU

6. SINIF TÜRKÇE DERSİ 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAVI 2. SENARYO

Adı Soyadı		Sınıfı / No	…… / ……	Puan	

Açıklamalar: Sınav 6 sorudan oluşur, süresi 40 dakikadır. Cevaplarınızı yazım ve noktalama kurallarına dikkat ederek boşluklara yazınız.

1, 2, 3 ve 4. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

NİNNİLER

Ninniler, küçük çocukları uyutmak için ezgiyle söylenen halk edebiyatı ürünleridir. Yüzyıllardır annelerin ve ninelerin dilinde yaşayan bu sözler, kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarılmıştır. Bu nedenle ninnilerin çoğunu ilk kimin söylediği bilinmez yani ninniler anonimdir.

Ninnilerin en belirgin özelliği ezgili ve tekrarlı oluşudur. Yumuşak bir ses tonuyla söylenen ninnilerde "e e e", "ninni ninni" gibi tekrar edilen sesler beşiğin sallanışına eşlik eder. Ninniler çoğunlukla dörtlüklerden oluşur. Bunların en bilinenlerinden biri "Dandini dandini dastana / Danalar girmiş bostana / Kov bostancı danayı / Yemesin lahanayı" dizeleriyle başlayan ninnidir.

Ninniler yalnızca çocuğu uyutmaya yaramaz. Anne, ninni söylerken yavrusuna duyduğu sevgiyi, onun için kurduğu hayalleri ve bazen de kendi özlemlerini dile getirir. Bebek, sözlerin anlamını bilmese de bu sevgi dolu sesi tanır ve kendini güvende hisseder. Ayrıca ninniler, çocuğun duyduğu ilk sözler arasında yer aldığı için onun dil gelişimine de katkı sağlar.

Ninniler, Türk dünyasının ortak mirasıdır. Örneğin Azerbaycan Türkçesinde ninniye "layla" denir. Kısacası ninniler, dilimizin en değerli **hazinelerinden** biridir. Bu hazineyi korumanın en güzel yolu, ninnileri unutmadan yeni kuşaklara söylemeye devam etmektir.

Kazanım: *T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme*

1. SORU (15 puan) Metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Ninnileri yüzyıllardır kimler söylemektedir? (5 p.)

b) Ninniler çoğunlukla hangi bölümlerden oluşur? (5 p.)

c) Azerbaycan Türkçesinde ninniye ne denir? (5 p.)

Kazanım: *T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme*

2. SORU (15 puan) Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayınız. (Her biri 3 puan)

1. Ninniler, küçük çocukları
2. Ninnilerin çoğunu ilk kimin söylediği bilinmez çünkü
3. Ninnilerde tekrar edilen sesler
4. Bebek, sözlerin anlamını bilmese de
5. Metne göre ninnileri korumanın en güzel yolu

Kazanım: *T.O.6.15. Metnin anahtar kelimelerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme*

3. SORU (20 puan) Metnin anahtar kelimeleriyle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Kartlarda metnin anahtar kelimelerine ait ipuçları verilmiştir. İpuçlarından hareketle anahtar kelimeleri bulup kartların üstündeki boşluklara yazınız. (Her biri 3 puan) (9 p.)

…… *beşik • uyku • ezgi*	…… *söyleyeni bilinmez • kuşaktan kuşağa • halkın ortak malı*	…… *layla • Azerbaycan • ortak miras*

b) Bulduğunuz anahtar kelimelerden hareketle metnin ana düşüncesini bir cümleyle yazınız. (6 p.)

c) Sizce metnin konusunu en iyi yansıtan anahtar kelime hangisidir? Nedenini açıklayınız. (5 p.)

Kazanım: *T.O.6.20. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme*

4. SORU (15 puan) Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

a) Metinde geçen altı çizili "ezgi" ve "dil" kelimelerinin eş veya yakın anlamlılarını ve size çağrıştırdığı ikişer kelimeyi tabloya yazınız. (8 p.)

Metindeki kelime	Eş veya yakın anlamlısı (2 p.)	Çağrıştırdığı iki kelime (2 p.)
ezgi		1. ..... 2. .....
dil		1. ..... 2. .....

b) Son paragrafta koyu yazılan "hazine" kelimesi gerçek anlamda mı, mecaz anlamda mı kullanılmıştır? (3 p.) "Hazine" kelimesini gerçek anlamıyla bir cümlede kullanınız. (4 p.) (7 p.)

Kazanım: *T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme*

5. SORU (20 puan) Aşağıdaki konulardan birini seçerek arkadaşlarınıza bilgi verecek 6-8 cümlelik açıklayıcı bir paragraf yazınız. Paragrafınızda:

Konular: *Bilmeceler* • *Tekerlemeler* • *"Eline sağlık!" gibi kalıp sözler*

- Konuyu ilk cümlelerde kısaca tanıtınız (tanıtım).
- Konuyu örnek ve açıklamalarla ayrıntılandırınız (açıklama/detaylandırma).
- Son cümlede ana düşünceyi vurgulayarak paragrafı uygun bir ifadeyle bitiriniz (sonuç).

Kazanım: *T.Y.6.18. Yazım ve noktalama işaretleriyle ilgili kuralları uygulayabilme*

6. SORU (15 puan) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Aşağıdaki cümlelerde büyük harfle başlaması gereken kelimeler küçük harfle yazılmıştır. Bu kelimelerin doğru yazılışını karşılarına yazınız. (Her biri 3 puan) (9 p.)

1. Yaz tatilinde van gölü kıyısında ninniler derleyen bir ekiple tanıştık. Doğrusu:

2. Hafta sonu ailemle galata kulesi ve çevresini gezdik. Doğrusu:

3. Sınıfımız, türk dil kurumu tarafından düzenlenen yarışmaya katıldı. Doğrusu:

b) Aşağıdaki cümlelerde virgül (,) konması gereken yerlere virgül koyunuz. (Her biri 2 puan) (6 p.)

1. Ninniler bizim ilk şarkılarımızdır dedi öğretmenimiz.

2. — Bu ninniyi kimden öğrendin diye sordu.

3. Beşiği yavaşça salladı. Torununa
— Gözlerini kapat yavrum, dedi.

Başarılar dileriz.
Bilal KIŞ